

AKADEMİ DENKLEMİ

Mustafa Çiftci

■ Kerem ile alakalı zihnimdeki tek fotoğraf yani tabii pek çok hâli hatırımda ama Kerem deyince ilk anda aklıma gelen yurt odasında yere oturmuş, etrafına kitapları dizmiş ders çalışıyor. Kitaplardan uzakta bir yere bir büyük bardakla su koymuş, kimsenin “Bol su için.” diye tavsiyeler vermediği o yıllarda Kerem belli bir miktar su içerdi her gün. Ders çalışırken altına aldığı minderi memleketten getirmişti. Öğrenci yurdunda minderi nereden bulacaksınız? Kerem sadece minderini değil konforunu da evden getirmişti. Yatağı, yorganı, yurt içi kıyafeti, fakülteye giderken giydikleri kendine mahsus şeylerdi. Ben neden yere serilip ders çalıştığını sormuştum. “Merhum Fuat Köprülü hoca da böyle çalışmış...” demişti. “Vay be Kerem sende büyük ilim adamlarının havası var kardeşim.” demiştim. Kerem gülümsemişti. Meğer ders çalışma salonunda sandalyede oturmayı sevmezmiş, sandalye sert ve kuru geliyormuş, minderle oturunca da arkadaşlar kafa buluyorlarmış. İşte bu hadise Kerem’i anlamak için pek önemlidir. Ben bir türlü çözemedim. Kerem’in hareketlerinde büyük ilim adamlarına heves etmiş genç bir ilim adamı havası mı var? Yoksa öyleymiş gibi mi davranıyor? İşte minder meselesi yani gerçekten Fuat Köprülü gibi çalışmaya mı heves ediyor? Yoksa ders çalışma salonunda onunla dalga geçiyorlar onun için mi odasına kapanıp yerde çalışıyor?

Dedim ya hiç çözemedim.

Yurtta kalıyorduk işte bildiğiniz öğrenci yurdu. Ama gariban bir yurttu bizimki. Kerem bu yurda nasıl düşmüştü bilmiyorum. Çünkü Kerem’in babasının maddi durumu çok iyiydi. Ben merakımı yenemeyip sormuştum. “Kerem sen bu yurtta nasıl kalıyorsun madem pederinin durumu iyidir?” Kerem hiç çekinmeden anlattı. “Bizim dairemiz vardı. Orada kalacaktım. Ama tadilatı yapılacak. Tadilat gecikince biz de yurtlarda yer aramakta geciktik. Şimdi o daire bitsin diye bekliyoruz.” Zaten çok sürmedi. Kerem’in dairesi

hazırlandı. Kerem dolabını boşaltırken hemen hepsi yeni alınmış eşyalardan yurdun garibanlarına verdi. Bir ara ben de eşofmanını alayım diye heveslendim ama nefsimde ağır geldi gidip istemek. Neyse bir küçük törenle evine uğurladık. Ben zaman içinde o eve çok gittim. Çok defa geceledim.

Edebiyat fakültesinde okuyorduk. Kerem neden özel üniversiteye gitmedi de buraya geldi diye merak edenlerimiz oldu. Meğer gelmeden evvel fakülte hocalarını araştırarak gelmiş Kerem. “Buranın altyapısı zayıf ama hocaları iyi.” demişti. Biz hiç öyle bir şey araştırmamıştık. Biz öğretmen olup maaşa geçmek istiyorduk o kadar. Kerem’le ilgili sürekli meraklarımızın olmasını o zaman hiç mesele etmemiştim. Ama şimdi düşünüyorum da biz zavallı Kerem’i didiklemiş durmuşuz. Ama sadece işimize gelen kısımları soruyorduk. Mesela neden tüm yemekleri, çayları Kerem ısmarlıyor diye sormuyorduk hiç. Hatta bu beleş çay, çorba hizmeti sebebiyle Kerem’le bizim çevremizde birikenlerin sayısı artıyordu. Kerem’e dedim ki “Çay, çorba parasını sen verme. İlle hesap ödemek istersen bana ver, ben vermiş olayım.”. Böylece beleşçiler sıra onlara da gelecek diye korkar dağılırlar. Gerçekten de ben Kerem’in parasıyla hesap öderken, “...arkadaşlar siz de hazırlığınızı yapın bu hesap size de denk gelecek...” deyince birer ikişer uçtular yanımızdan.

Muhabetimiz boş beleş laflara kayınca Kerem susar sadece gülümseyerek seyredir. Gülümsemeyle ilgili bir tarif okumuştum. “Bankacı kız, kasiyer kız ve hostes gülümsemesi” diye öğrenilmiş gülümsemeler varmış. Kerem’inki öyle değildi. Çocuk fitraten güler yüzlüydü. Ve bir de az konuşuyordu. Bu ikisi bir araya gelince yani hem kıvamında konuşur hem de kararında gülümserseniz bir tavrınız, tarzınız oluyor. Hani Tanpınar demiş ya; “Kişi tavır ve çehredir.” diye Kerem de işte öyle tavır sahibi bir arkadaştı. Çehresine gelince gözlüklü olmasını beklersiniz ama gözlüğü yoktu. Gözleri gülümseyince kaybolup çizgi hâline gelen cinstendi. Yanakları tombuldu. İleride ton ton dede olacaktı gibi bir hazırlığı vardı sanki yüzünün.

Bizim grup derslere öylesine girip çıkan, final haftasında sabahlayan, onun dışında edebiyatla neredeyse hiç alakası olmayan tiplerdik ama Kerem için edebiyat nefes almak gibi bir şeydi. Sair zamanda az konuşan Kerem mesele edebiyat olunca aheste giden atlar gibi bir ritim tutturur ve hiç susmadan söylerdi. Onun hocalarla derste yaptığı konuşmaları görmeniz lazımdı. Kerem bazı hocaların dersinde iyice açılırdı. O zaman bizimkiler kıkırdardı “...TRT 2 yayına başladı.” derlerdi. Ama benim hoşuma giderdi. Şu yalan dünyada bir konuda heyecanlanmak, bir meseleye kendini adamak güzel bir şeydi. Gerçi beni heyecanlandıran bir şey yoktu. Belki fakülteyi bitirip öğretmen olmak, kendi maaşımı alacak olmak bunlar güzel şeylerdi. Ama Kerem’in edebiyattan aldığı haz bizim bildiğimiz bir duygu değildi. Sanki elmalı şeker yer gibi tat alıyordu Kerem.

Bizim aklımızın yettiği şeydi: Biz fakülteyi bitirip atanma derdine düşünce Kerem evde kalıp ders çalışarak, master, doktora yolunda yürüyecek. Sonrası zaten Kerem için leblebi çerez. Hatta aramızda konuşurduk. Acaba hangi

hoca Kerem'i asistan alır diyerek. Ama işin ilginç tarafı şuydu ki Kerem'e çizdiğimiz bu kariyer çizgisi onu pek heyecanlandırmıyordu. "Hayırlısı bakalım..." deyip geçiştiriyordu. Bir gün dayanamayıp sordum; "...sen master castır falan o işlere girmeyecek misin?" Kerem düşündü biraz. "Büyüklerimizden duyduklarımız var. Bu işler çok hesaba kitaba gelmiyormuş. Akademide bir denklem varmış. O denklemi sadece notlarıyla, imtihan gücüyle aşamıyormuşsun. Yani biraz nasip deyip boyun bükme ve beklemek gerekirmiş. Ben de şimdiden nasip deyip bekliyorum." Ne demek istediğini pek anlamadıydım ama zaman gösterdi ki Kerem boyun bükük beklemekte haklıymış.

Kerem'in istikrarlı gidişatını bir tek sevda bozabilirdi. Kerem o pamuk gibi yüreğini bir zalim kıza düşürür de yanarsa yazık olurdu. Bu korkumu ona söylemedim. "Eşeğin aklına karpuz kabuğu düşürmeyelim." dedim. Zaten Kerem de sevda işine hiç yüz vermedi. Gerçi etrafında kendi gibi çalışkan kızlar vardı. Hatta hem çalışkan hem güzel hanımlardı. Ama Kerem'in mayasını karan sağlam karmış. Kerem kızlara karşı bir diplomat kadar soğuk ve mesafeli durabildi. Böyle oldukça da kıymeti arttı. Ama Kerem hiç gidişatını bozmadı.

Kerem'in edebiyat müktesebatından istifade etmek istedim. Arkadaşlarla konuştum. "Fakülte bahçesinde boş boş oturmak yerine Kerem anlat-sın biz dinleyelim." dedim. Arkadaşlar razı oldular. Kerem de ikna oldu ve başladı bize edebiyat anlatmaya. Başta not alarak, soru sorarak, alaka ile dinleyen arkadaşlar zamanla teker teker azaldılar. Sonra hiç gelmez oldular. Son oturumda bir tek ben vardım. Çok üzüldüm. "Bu insanlar öğretmen olacaklar ama şimdiden edebiyattan sıkılmışlar. Bu nasıl olacak?" dediğimde Kerem beni teselli etmişti. "Üzülme ben alışığım. Edebiyat zaten bal yemek gibi bir şey. Herkesin bünyesi kaldırmıyor. Zaten kıvamı, lezzeti ve görünüşü iyi olsun tüketen az da olsa bala kıymet yetmez." dedi.

O günden sonra ben arkadaşlara kırgın vaziyette Kerem'le aynı yoldan gitmeye başladım. Her fırsatı ganimet bilip okudum. Notlar aldım. Bir vazife gibi edebiyata emek verdim. Kerem'in de hoşuna gidiyordu. Biz fakülte bitene kadar böylece karınca gibi yol yürüdük. Az ama kararlı ve inatçı adımlarla mesafe aldık epeyce.

Sonra fakülte bitmeye yakın herkes iş bulma derdine düştü. İmtihanlara hazırlık başladı. Askere gidenler oldu. Kızlardan erken evlilik yapıp eşinin peşi sıra farklı memleketlere gidenler çıktı. Ben de atama beklerken yine Kerem gibi okudum, yazdım. Sonra atandım. Öğretmen olunca okunmuyor diyenlere hak verircesine okuyacak vakit bulamadım işin başında. Ama zamanla anladım ki bakmasını bilirse insan, öğretmenlikte çok boş vakit bulabiliyormuş. O boş vakitleri fırsat bilip okudum. Kerem ise hepimizin beklediği gibi mastır imtihanına hazırlandı. Yazılıyı geçti, sözlü deelediler. Bu hâl üç sene devam etti. Kerem neredeyse her üniversitenin master programına başvurdu. Sonunda bir yere girdi. Ve mastırı su gibi içti. O sırada askerlik geldi. Kerem bedelli yaptı. Askerlik sonrası doktora için de çok uğraştı ama olmadı. Doktoraya kabul edilmedi. Sebebini bilene aşk olsun.

Aradan geçti bir zaman. Ben Kerem'i görmeye gittim. Babasının atölyesinde bir geniş oda vermişler her yer kitapla dolu. Kerem sabah geliyor akşama kadar okuyor. "Basıma hazır u eserim var. Bekliyorum bakalım, bir yerden imkn çıkar, doktora devam edebilirim, olmadı bunları bastırırım diye umut ediyorum." dedi. Konuřtuk sağdan soldan. Ben gözlerinde bir umutsuzluk, bezginlik var mı diye baktım. Ama Kerem eski Kerem'di. "Bu sene de doktora giremezsem artık beklemeyeceğim. Belli ki biz imtihan kuvvetiyle, kul gayretiyle akademi duvarını yıkamadık. Ne yapalım okumamızı, yazmamızı da elimizden alacak değiller ya. Evleneceėim, babam annem çok ısrar ediyorlar. İnşallah hanımım kitaplarla arama girmez..." Kerem dediğini yaptı. Evlendi. Büyük bir ev satın aldı babası. Kerem baba parasının sponsorluğunda okudu, yazdı. Ben de ėretmen maaşıyla kitap alıp okuyorum. Ama ikimiz de akademi denklemini çözemedik vesselam...